

Jak se žije a léčí ve Středoafričské republice

Další zprávy od MUDr. Marcela Drlíka z Bouzoumu



Moji milí,

tento dopis, který píšu 19. června, dostanete s největší pravděpodobností ofrankovaný francouzskou známkou, neboť jej posílám po jedné sestře, která se odtud zanedlouho vydá do Evropy.

Jsem moc rád, že se mi tato příležitost naskytla, protože Vám nyní mohu opět písemně předat své vřelé pozdravy a zároveň i několik čerstvých zpráv z Bozoumu, o nichž budu mít jistotu, že Vám dojdou spolehlivě a brzy.

S poštou je to tady jinak problém. Teprve před pár dny jsem obdržel dopis od svých spolupracovníků z IKEMu datovaný začátkem dubna a dopis se slíbenými fotografiemi od paní Halamíčkové, průvodkyně CK SALVE, která v březnu na pozvání Bosých karmelitánů navštívila společně s otcem Anastasiem, převorem kostela P. Marie Vítězné u Pražského Jezulátka, tuto tak málo známou zemi uprostřed afrického kontinentu a která v doprovodu černého kameramana zavítala mimo jiné i do naší bozoumské nemocnice.

Vždy mě potěší, když někdo z Evropy přijede do naší misie, protože s hostem “přijedou” i nejnovější zprávy a informace o dění ve světě. Zvláště je mi milé, když se mohu také něco zajímavého dozvědět o událostech v naší zemi. Mám sice sebou malý tranzistorový přijímač, ale v této pustině na něj nechytím jedinou stanicí.

Pomaloučku se přibližuje polovina mého pobytu v Africe. Zdá se, že jsem si tady za tu dobu již docela zvykl. Už mi dokonce nevadí ani zdejší počasí, které mi nyní v období dešťů tak hodně připomíná léto u nás. V tomto ročním období není už takové horko a prší jen občas – spíše jde o kratší bouřky. Komárů tu také moc není, a tak mohu bez velkých obav chodit i v šortkách.

Vždy jsem si myslel, že tím nejobávanějším nepřítelem tady v buši je hmyz, ale mýlil jsem se. Tím jediným skutečným nebezpečím tu jsou hadi. Jsou velmi jedovatí a jsou všude kolem nás – v trávě i na stromech. V noci bez baterky vůbec nevycházím.

Se zdravím dosud žádné vážnější problémy, díky Bohu, nemám a dvoudenní teploty provázené střevními potížemi jsem “úspěšně zaléčil” Endiaronem. Dokonce i zákeřná a obávaná malárie se mi zatím až zázračně vyhýbá.

Nezřídka ordinuji na misii. Postupně jsem zde léčil drobná onemocnění snad už všech jejich členů.

Nedávno otec Marcello, představený misie, přišel za mnou s návrhem, abych namaloval obraz pro nově zbudovaný malý kostelík v jedné vesnici v buši. Byla to pro mne mimořádná pocta, a tak jsem se co nejdříve s velkou chutí a nadšením pustil do náročného díla. Kdyby tu tak mohla být Maruška, manželka mého mladšího bratra, která je malířkou! Moc bych ji tu teď potřeboval, protože už asi 3 týdny maluji na dřevo o rozměrech 210 cm x 120 cm sv. Františka, a jelikož trávím v nemocnici většinu času, nezbyvá mi, než pracovat na obraze jen po kouscích. Nejhorší však je, a

to mě na tom také nejvíce zlobí, že kdykoliv namaluji zase další část, než barva zaschne, do druhého dne se mi na ni přilepí nejrůznější havěť, kterou pak musím pracně smirkem odstraňovat.

V poslední době jsem zase tak často jako v dubnu necestoval, ale přesto se mi podařilo uskutečnit několik zajímavých akcí.

Doposud jsem neměl to štěstí, abych si prohlédl Bozoum v noci, kdy celé město ožívá, ozývají se tamtamy, lidé zpívají, divoce tančí a veselí se až do rozednění. Kdo by si to nepřál vidět na vlastní oči! Asi před měsícem mi Appolinaire, černý zahradník a kuchař na misií u sester, nabídl, že mě nočním Bozoumem provede. Náš záměr jsme uskutečnili za úplňku, kdy právě v tomto čase bozoumské děti bubnují a zpívají dlouho do noci.

Dnes už bych se v noci odvážil jít i sám. Prakticky všichni lidé mě tu znají. Zejména ve čtvrti, jež sousedí s misií, jsem téměř v každém domku někoho léčil. Vždycky, když tudy procházím pěšky, lidé na mě přátelsky volají a s úsměvem mi mávají na pozdrav.

Nedávno mě indický kněz Sebastian a učitelka Francesca zavedli do místní "restaurace", abych ochutnal zdejší jídlo. Samozřejmě, že se nedá mluvit o restauraci jakou máme u nás, je to jen takový dřevěný přístřešek, kde v barelu hoří oheň a na roštu se připravuje maso. To se podává s pepřem, arašidovou pastou a koulemi z manioku. Maniok mi nic moc neříká, ale zato maso je vynikající. A hlavně bez hormonů a všelijakých konzervačních přípravků, kterými jsme syceni od rána do večera v Evropě.

Myslím si, že Vás bude zajímat, jak se tady stravuji a také, co jedí místní černoši. Tak tedy. Na misií je strava evropská, přesněji italská, to znamená, že téměř denně mám těstoviny a zeleninu. Vyzkoušel jsem tu i tradiční černošskou kuchyni, kdy oběd představují velké koule z manioku, ze kterých si všichni uštípují rukama a kousky pak namáčejí v zeleninové omáčce. V bohatších rodinách k tomuto pokrmu ještě přikusují vařené kuře. Pije se obyčejná voda a někdy na závěr oběda bývá dle sezóny i mango nebo papaya. Existují tu jídla i pro labužníky, což jsou pražení termiti nebo masité housenky "makongo" žijící v pralesích na jihu země, ale k tomu, abych tuto "pochoutku" ochutnal, jsem se zatím neodhodlal. Místní lidé do své stravy hodně zahrnují i ryby. Nedaleko Bozoumu teče řeka podobná Sázavě. Občas z ní černoši vytáhnou rybu velkou jako dospělý člověk. V této řece prý žijí i hroši a krokodýli, ale dosud jsem žádného, kromě kůže asi z 1,5 m dlouhého krokodýla, nespáčil.

Před 3 týdny jsem se připojil k otci Sebastianovi, když jel sloužit mši svatou do vesnice A'i. Pokud se někdy Středoafriická republika stane turistickou zemí, pak určitě tato malá vesnička s kostelíkem uplácáným z hlíny a slaměnou střechou, ležící mimo dostupné cesty a ztracená v buši, bude i se svým atraktivním okolím hojně vyhledávaná a navštěvovaná turisty z celého světa. Již asi 100 m za vesnicí začíná pohoří zvané Karré. Vlastně to jsou spíše obrovské balvany připomínající "Ayers Rock" v Austrálii než hory. Prostě jen tak, z ničeho nic se z úplné roviny začne zdvihát šikmá černá stěna prakticky bez porostu. Jako by se najednou před Vámi objevila příkrá střecha domu s převýšením 200 až 300 metrů. Na samém vrcholku se rozkládá krásná náhorní plošina s malými jezírky v prohlubních ve skále a s neobyčejně nádherným výhledem na další a další balvany. Zvláštností tu jsou i podivné stromovité kaktusy. Když se odlomí tuhý list kaktusu, začne vytékat bílá šťáva. Dle místních obyvatel jde o velmi prudký jed. Pořídil jsem si tu i pár fotografií – doufám, že se povedou.

V nemocnici vše pokračuje zaběhlým tempem. Mám už za sebou více než devadesát operací. Všichni, kdo tu pracujeme, máme radost, že mortalita je tak minimální. Ovšem občas tu člověk zažije i horké chvílky.

Není to tak dávno, co jsem operoval malé miminko s vrozenou vadou pupečníku. Neuvědomil jsem si ale jednu moc důležitou věc, že černošky kojí svoje děti průběžně ve volných chvílích po celý den, a tak jejich žaludek není nikdy prázdný. Během operace začalo dítě zvracet, a jelikož - jak už jsem se v minulých dopisech zmiňoval - tu není možnost intubace, vdechlo zvratky a přestalo dýchat. Co v tu kritickou chvíli dělat? Rychle jsem popadl miminko za nohy a zdvihl ke stropu, aby mléko z plic vyteklo. Poté následovala hotová spoušť. Všechny nástroje popadaly, střeva vyhrězla a rázem se sterilní operace změnila v nesterilní. Naštěstí vše dobře dopadlo a dítě se uzdravilo bez jakýchkoliv pooperačních komplikací.

Nebo minulý týden. Tehdy přivezli do nemocnice jednoho mladého muže, který spadl se stromu a roztrhl si slezinu. Odstranění sleziny u nás není zas takový problém, ale tady se mnohdy jedná o náročný chirurgický zákrok, a to především proto, že někteří lidé mají slezinu pro chronickou malárii obrovskou a často i srostlou s velkými játry. A to byl právě případ našeho mladíka. Nezbyvalo mi, než provádět část operace jen po hmatu, neboť i přes velký řez jsem se nemohl pod žebra dost dobře dostat. S Boží pomocí i to dobře dopadlo.

U svých pacientů běžně vídávám jizvy po “léčebných” popáleninách a řezech, kterými se místní “léčitelé” snaží nemocné zbavit jejich neduhů. Jejich “léčba” však bývá často málo úspěšná a mnohdy končí i tragicky.

Událost, o níž se teď zmíním, je až neuvěřitelná, ale bohužel je opět jedním z případů, kdy jsem se setkal s následky “léčby” šamana.

Na oddělení k nám přivezli jednu ženu z bohatší rodiny, která byla v komatu. Rodina nelitovala finančních prostředků a uhradila jí samostatný jednolůžkový pokoj. Při vyšetření jsem zjistil, že paní onemocněla meningitidou – zápallem mozkových blan. Po třech dnech mého usilovného snažení se její kritický stav natolik zlepšil, že se postupně probírala z komatu, začala jíst, mluvit a dokonce se i na posteli posadila. Byl jsem spokojený, neboť to byl úspěch. Co se ale nestalo. Moje naděje, že se žena brzy uzdraví, byla předčasná. Čtvrtý den, když jsem vstoupil do jejího pokoje, ležela na lůžku mrtvá. Nemohl jsem tomu ani uvěřit. Jak k tomu došlo? Záhy jsem se ale dozvěděl, že se její rodině naše léčba nezdála dost “rychlá”, a proto tajně večer přizvali k nemocné kouzelníka. Šlo to snadno, protože černoška byla izolovaná v jednolůžkovém pokoji a kouzelníkovu přítomnost vůbec nikdo nezpozoroval. To se však stalo pacientce osudným. Šamanovi se tehdy podařilo již téměř zdravou ženu jeho “medikamenty” zprovodit ze světa za pouhých 30 minut. Ach jo!

Pozítří pojedou asi na 4 až 5 dní s ostatními členy misie na výlet do pralesů. Potřebují si už také trochu odpočinout od vyčerpávající práce v nemocnici a “udělat si kratší dovolenou”. Chystáme se jet do nejjihnějšího výběžku mezi Zairem a Kongem, abychom si zde prohlédli rezervaci, která je pravděpodobně jediným místem na světě, kde je možné uvidět lesní slony. Máme před sebou trasu dlouhou 500 až 600 km a nikdo z nás netuší, jak celá expedice dopadne, protože v tomto ročním období dokáže prudký lijavec přeměnit nezpevněné a hliněné cesty plné děr během chvilky v neprůjezdné oraniště. Tak jsem na náš výlet opravdu moc zvědavý.

Zatím se s Vámi se všemi loučím a doufám, že se zase brzy ozvu.

Marcel